

Vægter Åge udi Ribe synger

Af Lars Lindhardt og Rikke Forchhammer

I gamle dage var vægteren en fast bestanddel af gadebilledet. Hans vigtigste funktioner var at være dels natpoliti, dels et omvandrende ur. I dag er han mest en turistattraktion, som også de lokale har det rart med. Sådan er det i hvert fald i Danmarks ældste by, Ribe, hvor Åge Granns kraftige røst kan høres i hele sommerhalvåret. Udover Ribe er det kun Ebeltøft, der kan tilbyde denne specielle form for underholdning.

Hver morgen kl. 8 spiller klokkespillet i Ribe Domkirke »Den yndigste rose er funden«. Kl. 12 hedder melodien meget passende »Dronning Dagmar ligger udi Ribe syg«. Kl. 22.00 er det den menneskelige stemme, der tager over. Med følgende vers fortæller vægter Åge Grann, at nu er det på tide at byen går til ro:

»Om du vil tiden vide / husbonde, pige, dreng / da er det på de tide / man føjer sig til seng / Befal dig Herren fri / Vær klog og snild / vogt lys og ild / vor klokk' er slagen ti.«

I dette øjeblik er det dog nogle timer siden, at den yndigste rose er funden. Den 67-årige Åge Grann sidder midt i byens hjerte i det navnkundige værtshus »Weis' stue« med Hotel Dagmar overfor sig, domkirken til den ene side og den gamle vægterstue på den anden side.

Huset har lige så mange år på bagen som vægtertraditionen i Ribe. Det vil sige et godt stykke over tre århundreder. Man får dog ikke lov til helt at hengive sig i nostalgiske betragtninger – nutiden, for ikke at sige fremtiden, presser sig på lige udenfor vinduet, hvor en knaldrød el-bil ustandselig promenerer op og ned ad gaden.

Åge Grann er vant til at fortælle om sin gerning. I sin godt 15-årige vægterkarriere, har ikke så få filmhold haft kameraet ude efter ham – ikke mindst japanske og amerikanske. Men som en slags institution og offentlig person bliver han også nødt til at være udadvendt.

En kvalitet, som den tidligere forsorgsarbejder i rigt mål er i besiddelse af. Han kender »Gud og hvermand«.

Slidgigt

– Det var lidt af en tilfældighed, at jeg blev vægter, siger Åge Grann, der i mi-

nutterne forinden næsten er blevet engageret til Axel Strøbys fødselsdag, der skal holdes i byen. Det var tjeneren, der mens han serverede kaffen, kom med forespørgslen.

Som 50-årig blev jeg opereret i begge hofter for slidgigt og ikke længe efter fik jeg invalidepension. Jeg havde dog alt for meget krudt i mig til at blive mismodig og inaktiv af den grund.

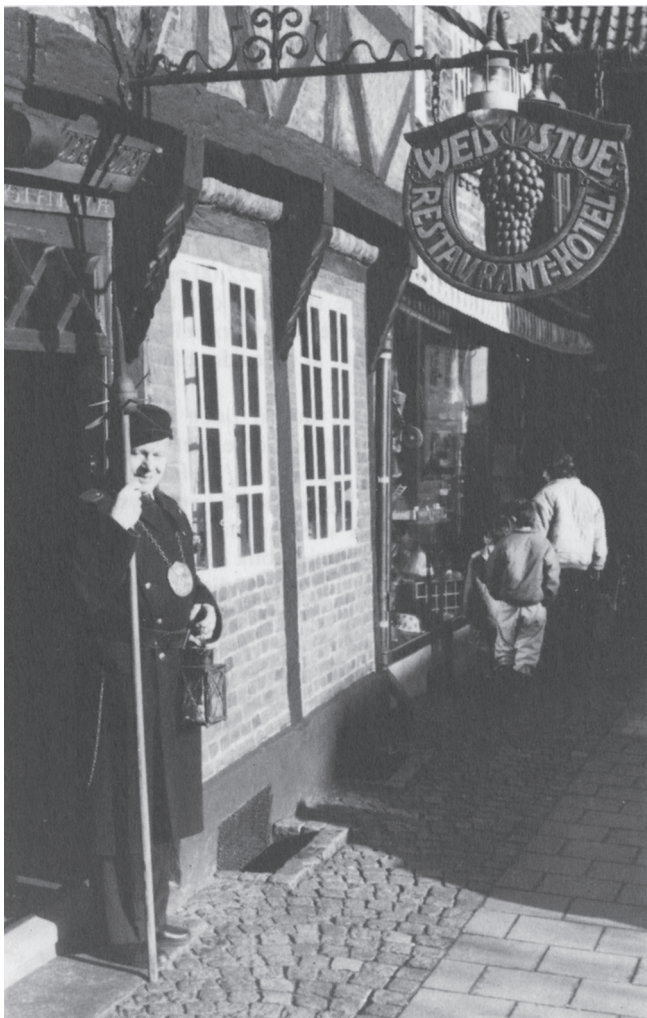
Åge Grann havde allerede i en del år sunget i kor, og var også begyndt at gå ud og optræde for pensionister. Da så den gamle Ribe-vægter, Bjarke Thorslund, måtte sige stop, var chancen der.

– Så var der en, der kom og spurgte om ikke jobbet var noget for mig, siger han med varme i stemmen og glæde i øjnene. Det er som om han genoplever øjeblikket.

Siden da har han gået sin rute 137 gange om året hver dag fra 1. maj til og med 15. september. Han er lønnet af Turistkontoret og får 250 kr. pr. aften, hvis effektive tid ligger i tidsrummet 22.00-22.45. Dertil skal lægges omklædning og transport til og fra hjemmet i Gredstedbro en halv snes kilometer udenfor byen.

– Når jeg får min uniform på, reagerer folk lidt ligesom når de møder en politibil på gaden, hvor de straks kigger på speedometret, fortæller vægteren med et glimt i øjet og kommer lidt efter tilbage med hele udstyret på.

Og kasketten, den lange, mørke frakke, kæden med metalpladen og ikke mindst morgenstjernen gør virkelig noget ved personen Åge Grann. Nu er det øvrigheden, der viser sig for byens borgere, men dog uden at den grundliggende venlighed og imødekommenhed er borte. Udstrålingen er bare blevet en smule mere myndig.

*Åge Grann
foran det gamle
værtshus Weis'
stue, hvor han
er et kendt
ansigt.*

Løn i lys

I gamle dage var vægterne netop lovens forlængede arm. De fungerede som natpoliti og sørgede for ro og orden på gader og stræder. Desuden skulle de være brandvagt og – i områder hvor det var påkrævet – stormflodsvagt. Lønningen blev ofte udbetalt i vokslys.

– Men det var absolut også en væsentlig ting at synge. Man kan sammenligne det med folk, der bor ved en station. De vågner simpelthen, hvis toget pludselig ikke stopper. Åge Grann oplever selv, at blive »skældt ud« hvis han en dag går en anden rute.

– Til gengæld er der så nogle, der ander lettet op, griner han.

Dette viser, at vægteren i Ribe ikke blot er en turistattraktion, der går med en hale af udenbys folk efter sig. Også de indfødte er fra tid til anden med på ruten og som nævnt venter man spændt på lidt underholdning hist og her i byens gamle gader. Nogle få gange er helt op til 500 samlet på Torvet, hvor Åge Grann altid starter.

Sangstemmen, der således i den sene aftentime kan høres rundt omkring i byen, er ikke utrænnet. Foruden Åge Granns korerfaring, har han i en årrække været – og er det stadig – kirkesanger i sit hjemsgn med de to kirker Jernved og Gredstedbro. Ydermere har han været en fast gæst på sangkurser på Løgumkloster, hvor han har lært teknikken med at slappe stemmen af.

– Når jeg står ved alteret i domkirken og synger, kan kirketjeneren høre mig helt ned i våbenhuset, fortæller han med nogen stolthed i stemmen.

Iøvrigt var et vægtters i domkirken i 1904 den foreløbige afslutning på en lang tradition. Ikke før 1932 kunne man på ny høre vægteren i Ribe. Men så har

der heller ikke været afbrydelser siden – dog undtaget en periode under krigen, hvor der jo var udgangsforbud.

Usikker fremtid

– Jeg har aldrig haft det bedre, siger Åge Grann, der er opvokset på Jungshoved på Sjælland og i størstedelen af sit liv har haft med åndssvage at gøre – også i Canada, hvor han sammen med sin kone boede i 16 år. Valget faldt senere på Ribe, da der også her ligger en større forsorgsinstitution.

M.h.t. fremtiden har han ikke tænkt

sig at holde op sådan lige med det samme. Men der kommer selvfølgelig et tidspunkt ...

– Det kunne være rart at finde et ungt menneske, gerne en forretningsmand her fra byen, som afløser for mig, men situationen ser dog ikke alt for lovende ud.

Og mens el-bilen for 117. gang kører lydløst forbi den gamle stue, slutter Åge Grann af med et lille optimistisk ordspil:

– Værtshusholderen her plejer at kalde mig »Vægtvogteren«!

Der er ikke mange i byen, som vægteren ikke kender. Her er han stoppet op for at få sig en snak med en af dem. (Fotos: Lars Lindhardt).